

DIP#2 | DIT IS PARTICIPATIE

11 SEPTEMBER 2019 | MECHELEN

SESSIE 1. HET BUURTSPOORT VAN TOEN, NU EN DE TOEKOMST (Kris Jannes)

Kris Jannes is één van de founding fathers van Buurtsport Mechelen. Hij startte ermee meer dan 20 jaar geleden, en was op de eerste lijn betrokken. Hij is de geknipte man om ons meer te zeggen over het buurtsport van toen en de toekomst. We startten met een filmpje over het Buurtsport van toen, waarop onder andere een jonge Mohamed Meftah en huidige Schepen Labsir te zien is. In 1993 werd buurtsport opgericht in Mechelen. Het paste toen als een initiatief in het kader van 'Sport als middel tot integratie'. Vanaf 1995 werd het dan Buurtsport. Enkele highlights uit het betoog van Kris:

- Buurtsport werd altijd gerealiseerd met een zeer krap budget: 1 of 2 verantwoordelijke personeelsleden en veel vrijwilligers.
- Buurtsport ontstond bij de dienst Welzijn. De vraag vanuit het beleid was om sport te organiseren voor Marokkaanse (hang)jongeren. Maar de focus vanuit de buurtsportmedewerker was iets anders. Voor hem was sport een middel om mensen een kans te geven in de maatschappij.
- Welk profiel heeft de ideale buurtsportmedewerker? Hij moet een beetje academisch geschoold zijn, maar toch voldoende *straatrat gehalte* hebben. Je hebt hybride persoonlijkheden nodig. Iemand die de taal van de doelgroep begrijpt en spreekt.
- De uitdaging is hoe je de gasten gaat bereiken. Hier legde men een boeiend leerproces af. Eerst ging men zonder al te veel voorbereiding op straat om jongeren aan te spreken. Daarna kwam er geleidelijk aan een samenwerking met een Marokkaans jeugdhuis. Die sloten dan ook aan op hun teamvergadering op woensdag. Dat was de start van de samenwerking, waarbij mond tot mondreclame erg belangrijk was.

- Eerst lag de focus op voetbal met kleine toernooien in de verschillende wijken. Daarna werd de focus verbreed en kwamen er ook andere sporten bij. Jongeren waren ook enthousiast om naar de andere activiteiten te komen.

Kwamen er vroeger ook enkel jonge mannen naar deze activiteiten?

Bij de jongeren tot 9 à 10 jaar zaten er ook altijd veel meisjes. Pas in de puberteit willen de jongeren liever in aparte groepen. De vraag van het beleid toen was in de eerste plaats om iets te organiseren voor jongens van 10 tot 16 jaar die op straat rondhangen. Buurtsport werd populair en daarna werd er ook ingezoomd op andere doelgroepen. Er werd daarvoor nauw samengewerkt met bestaande kinder- en tienerwerkingen. Zo kwamen de meisjeswerkingen (12-18 jaar) ook ondersteuning vragen bij buurtsport. Ouders moesten meer overtuigd worden om hun dochter naar een sportwerking te laten gaan.

Laagdrempelig en buurtgericht.

In het begin van de buurtsportjaren was er veel ruimte om zelf een structuur/ focus te zoeken. Het beleid was weinig sturend. Het is bij buurtsport nooit de bedoeling geweest om mensen enkel toe te leiden naar het bestaand aanbod. Wel wordt daar door het huidige beleid meer op gefocust.

Kris geeft mee dat het belangrijk is om gebruik te maken van bruggenbouwers. Kris kreeg ooit de opdracht vanuit de stad om een 'inclusief' voetbaltornooi te organiseren met verschillende doelgroepen samen. Dit is niet zo goed verlopen om verschillende redenen. De verschillende doelgroepen kenden elkaar niet, officiële scheidsrechters volgden te strikt de regels, en de aanpak van de scheidsrechters was weinig mensgericht. Een belangrijke les was ook dat er toen geen gebruik werd gemaakt van lokale rolmodellen/go-betweens. Er was op voorhand ook geen overleg en participatie met de doelgroep.

Kris merkt op dat sportclubs in de kern elitair en piramidaal zijn. *"De meeste clubs hebben vooral interesse in de meest talentrijke spelers. Daardoor vallen er veel jongeren af in de loop van het verhaal. Dit zijn mensen die je verliest die normaal een andere rol kunnen opnemen in de sportvereniging. Buurtsport heeft net een horizontale ladder."*

Hoe verliep/ verloopt de opleiding van coaches?

De opleidingen werden steeds op een zeer organische manier vormgegeven. De laatste jaren gebeuren de opleidingen met onder andere het ISB, zoals de cursus bewegingsanimateur. 60 % van de deelnemers zijn meisjes.. Deze cursus is een soort van opstap naar eventuele andere sportopleidingen. Het moeilijke aan deze cursus is dat het veel begeleiding en mankracht vraagt. Niet alleen de cursus vraagt energie, ook de procesgerichte werkwijze van Mohamed om jongeren hierin te begeleiden.

Hoe zorg je dat er voldoende en goede vrijwilligers zijn.

Buurtsport gaat vooral in de buurt zelf op zoek naar mensen. De voorbereiding is belangrijk zodat mensen elkaar leren kennen en dat ze kunnen kiezen welke rol ze opnemen. Heel belangrijk is het persoonlijk contact en het werken vanuit vertrouwen.

Het helpt ook om samen dingen te doen en organiseren. Ook dat schept onderling vertrouwen en het is dan plezierig om vrijwilliger te zijn. Zo organiseert buurtsport ook teambuilding waarbij men allerlei dingen samen doet: zeiltochten, adventure in de bossen, samen eten en slapen. Je moet het goed voorbereiden, maar het mag niet georganiseerd lijken, en je moet ook durven afwijken van het programma. De kostprijs van zo'n driedaagse teambuilding is 30 euro per persoon.

Heel belangrijk is ook dat ouders worden betrokken en gesensibiliseerd. Ouders geven niet zomaar hun kind mee voor vrijetijdsactiviteiten waar ze niet echt achterstaan of waar er misverstanden rond bestaan. Er zijn soms ook verschillende culturele, spirituele, of andere levensbeschouwingen.

Tot slot wordt nog meegegeven dat het een valkuil is van sommige jongerenmedewerkers dat ze jongeren te veel verwennen door al hun vragen zelf op te lossen. Echt buurtsportwerk is emancipatorisch werk.

SESSIE 2: STREETCOACHES AAN HET WOORD

Soumaya Essiaf is Gezinscoach. Ze werkt vaak met kwetsbare moeders en gebruikt daarbij onder andere sport als middel om doelgroepen te binden. Ze organiseert onder andere dialoogmomenten met moeders en sportactiviteiten. Ze begeleidt onder andere een moedergroep en heeft veel contact met de vrijwilligers bij buurtsport. Zelf legde ze ook een traject af met Buurtsport Mechelen. Ze werd letterlijk op straat aangesproken door iemand van buurtsport en ging op die manier aan vrijwilligerswerk doen, wat ook veel opleverde: *“Vrijwilligerswerk heeft mij geholpen om mijn eigen talenten te ontwikkelen. Zo volgde ik onder andere een animatorcursus in Brussel. Dat was een zware, maar leerrijke cursus. Het was met overnachting in Brussel wat voor mij op zich een boeiende ervaring was. De overnachting was voor sommigen een extra drempel, maar Mohamed ging praten met heel wat ouders zodat die vertrouwen hadden in de overnachting.”* Daarnaast is er ook de vorming Cruyf coaches: *“Met het project ‘Heroes of the Cruyf court’ willen we jongeren stimuleren om zelf evenementen te organiseren.”*

Vraag: Wat maakt de moeders kwetsbaar?

Isolement. De taal en financiële armoede is een drempel. Deze twee elementen zorgen er samen voor dat heel wat vrouwen geïsoleerd zijn van de maatschappij. Sommige vrouwen komen niet verder dan hun wijk omdat ze de weg niet vinden naar bestaande diensten. Er is ook analfabetisme. Sommigen hebben nog nooit een pen vastgenomen. Ze gaan niet naar oudercontacten omdat ze zich schamen dat ze niet kunnen lezen of schrijven.

“Via sport willen we de dames weerbaarder maken. Ze leren bepaalde termen in het Nederlands. Op die manier leren ze ook woordenschat die vertrouwd is voor hun kinderen. Door sport krijg je meer zelfvertrouwen. Via sport komen belangrijke

karaktereigenschappen naar voor: leiderscapaciteiten, teamspelen of andere skills. Dat is een mooie vertrekbasis om vanuit te werken.”

Vrijwilliger Selma krijgt het woord. Ze geeft aan dat Buurtsport belangrijk was voor haar. Via buurtsport kreeg ze nieuwe ideeën en kreeg haar zelfvertrouwen een boost. *“Veel kinderen hebben geen hobby, waardoor buurtsport een positieve invulling kan zijn.”* Ze liep stage in het jeugdhuis en volgde vervolgens een cursus in Brussel. Nu werkt ze als jeugdwerker.

Vraag: Wat doe je met kinderen die niet zo sportief zijn?

Je kan bijvoorbeeld een activiteitenkalender opmaken met de kinderen. Meisjes kiezen vaker voor creatieve activiteiten op woensdagnamiddag.

Vraag: Werkt buurtsport soms samen met cultuur of andere organisaties?

Elk kind in Mechelen krijgt talentencheques, een waardebon van 50 euro, om kennis te maken met het vrijetijdsaanbod. Hiermee kan je je inschrijven in jeugd- of sportverenigingen. Voor heel wat kinderen is dit de eerste en enige kennismaking met het vrijetijdsaanbod. Buurtsport werkt ook samen met H30, waar elke woensdag dans plaats vindt, maar waar ook een project rond naaien, drama en een musical doorgaan. Verder werkt Buurtsport ook samen met de J@M-werking (jeugdwerk) en is er de dag van de jeugdverenigingen. Ook staat buurtsport op de buitenspeeldag en sportmarkt.

Vraag: Ik merk dat er een groot aanbod is in Mechelen. Is er dan nog wel nood aan een nieuw aanbod?

Misschien is er niet altijd nood aan meer aanbod, maar wel aan meer verdieping. Veel jongeren starten met sport en haken snel af. De drempel blijft immers groot, en er zijn nog veel drempels die moeten weggewerkt worden.

Vrijwilliger Leila is nu aan het woord. Ze was vroeger lid van de kinderwerking van J@M, en ging ook naar de meisjeswerking. Op woensdag was er omnisport. Ze leerde daardoor heel wat sporten kennen. Nu werkt ze zelf als begeleider bij de meisjeswerking. *“Als je in de wijken woont is het soms moeilijk om je te verplaatsen naar de sportactiviteiten in het centrum. Ik heb vele lessen geleerd door de animatorcursus. Ik heb geleerd, hoe je het best met mensen kunt omgaan. Ik deed een inleefreis naar Ethiopië en kon daar wat ik geleerd heb toepassen. Ik speelde daar heel wat spelletjes met straatkinderen in samenwerking met de leraar ter plaatse.”*

Ook vrijwilliger Carlos krijgt het woord. Hij was vroeger ook lid van de kinderwerking. *“Ik heb veel geleerd van de 3 weken inleefreis naar Macedonië. We gingen samen met andere vrijwilligers van buurtsport. Daar hebben we gewerkt met jeugdkinderen in een weeshuis”*

Mohamed Meftah sluit met de boodschap dat buurtsport zou niets zijn zonder al deze sterke figuren. Eenmaal je een evenwichtig team vindt met diverse talenten dan ben je vertrokken. *“Ik heb de voorzet gegeven en zij werken het af als Lukaku”.*

Verslag: Sarah Desmedt

